

аспірант кафедри
французької філології
Львівського національного
університету імені Івана Франка

ФЕНОМЕНОЛОГІЧНЕ ТЛУМАЧЕННЯ НОЕТИКО-НОЕМАТИЧНОЇ КОРЕЛЯЦІЇ ТА СПОСОБИ ЇЇ ВИРАЖЕННЯ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

Постановка проблеми. Сучасні дослідники одностайно вважають, що феноменологія мала очевидний вплив на розвиток літературно-теоретичної думки загалом та літератури ХХ століття зокрема [4; 10; 14]. У французькій літературі найбільше наблизились до феноменологічних настанов у своїй творчості представники «Нового роману». Для них, як і для феноменологів, важливим стало описати, а не пояснити, в який спосіб дійсність постає чи може постати перед нами. Як зазначав А. Роб-Гріє: «Le monde n'est ni signifiant ni absurde. Il est, tout simplement» (Світ не є ані значущим, ані абсурдним, він просто є) [19, с. 21]. Крізь призму феноменології особливого значення в художніх творах набувають поняття інтенційності, досвіду, сприйняття, свідомості, а також ноеза і ноема.

Мета статті. Саме ці два терміни – «ноеза» і «ноема», їхнє значення і способи вираження в літературно-художньому творі є метою нашого дослідження. Для висвітлення цього питання ми зосередимось насамперед на філософському трактуванні понять «ноеза» і «ноема» (адже вони беруть свій початок саме у філософських дослідженнях), з'ясуємо їхні інтерпретації у філологічних та літературознавчих працях, а також проаналізуємо ноезу і ноему як важливі і взаємопов'язані елементи аналізу художнього тексту новороманістів на прикладі уривку з роману А. Роб-Гріє «В лабіринті».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До сьогоднішнього дня ці поняття не стали спеціальним об'єктом для лінгвістичних студій, хоча розглядаються окремими мовознавцями та літературознавцями, серед яких: Б. Потьє, Ж. Моліньї, П. Вінклер, Т. Бовсунівська, Л. Гоготішвілі, В. Лехцієр. Філософські праці В. Кебуладзе, С. Гаєвської, Л.-К.-Ф. да Сільва, Р. Силіс стали також важливою теоретичною базою для нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Терміни «ноеза» і «ноема» запозичені з давньогрецької мови. У давній філософії вони використовувалися для позначення аспектів інтенціональності. Ноетичний аспект інтенціональності, або *ноеза*, виражає спрямованість свідомості на предмет, а ноематичний аспект, або *ноема* — сам предметний сенс [8, с. 6].

Сучасні дослідники розглядають ці два поняття як пов'язані з інтенційною спрямованістю свідомості (ноеза) та інтенційним корелянтом цієї спрямованості (ноема). За словами В. Кебуладзе, «кожна ноема конститується в багатьох ноетичних актах» [5, с. 211]. Автор підтверджує свою думку прикладом про будинок (згадуваний вже М. Мерло-Понті): коли дивимось на будинок, то бачимо лише його певну частину. Як зазначає автор, будинок як об'єкт зовнішнього світу – це будинок, побачений з усіх боків. «Аби в спогляданні фасаду будинку замість будинку побачити лише його фасад, я маю вимкнути природну настанову й посісти доволі неприродну позицію, скажімо архітектора, який розглядає цей будинок не як непроблематичний елемент природного світу, а як витвір архітектурного мистецтва. У нашому прикладі фасад є ноемою акту свідомості, в якому мені даний будинок як предмет мого досвіду» [8, с. 160].

Французькі філософи пояснюють також поняття ноези і ноєми крізь явище сприйняття (що є одним із центральних у феноменології): ноема, тобто предмет, який сприймаємо (фр. «un objet perçu (noème); ноема є тим, що в певний момент стає об'єктом для нашої свідомості (фр. *noème c'est ce qui, à un moment donné se trouve être un objet pour la conscience* [12, с. 291]. Ця думка корелюється з розглядом питання про речевість, шозизм та способом їхнього представлення в художньому тексті, про що ми частково говорили в попередніх розвідках [6]. Спираючись на пояснення Е. Гусерля, вчені стверджують, що мета нашого сприйняття є завжди ноетико-ноематичною кореляцією. Таким чином, ноеза виступає типом нашого наміру, завдяки якому в поле нашого зору і попадає ноема, на котрій ми зосереджуємось [9, с. 2].

Підсумовуючи філософський аспект понять ноези і ноєми, С. Гаєвська зазначає, що «ноема – це і є конституційовані предмети свідомості шляхом різних актів свідомості – сприйняття, пригадування, віри, фантазії (ноетичні акти)». Автор пояснює, що завдяки такій ноетико-ноематичній кореляції, «свідомість має справу не з суб'єктивними відчуттями, а з предметами <... > у своїй смисловій структурній єдності, або феноменами (як переживанням речі в її самоданності)» [2, с. 147].

Французький тлумачний словник *Le Robert* пояснює терміни «ноеза» і «ноема» як філософські, що належать і використовуються феноменологами (фр. *philos. le poème – ce qui est pensé et la noèse – acte de pensé*), що відповідають самому предметному сенсу (смислу) – ноема, і спрямованості свідомості на предмет – ноеза, про що ми згадували вище [11, с. 1934]¹.

У філологічні дослідження поняття ноези і ноєми, а також їхні похідні «ноематика» і «ноетика» були введені лише наприкінці ХХ століття. Для французького лінгвіста Б. Потьє поняття ноєми перегукується із семантикою.

¹ Варто зауважити, що поняття ноєми є давнішим і датується у тлумачному словнику 1846 роком, а ноеза – 1943. Похідними є також терміни – ноематичний (від фр. прикм. *poématique (de poème)*) і ноетика (від фр. ім. *la poétique*), що також може виступати прикметником. Прикметник ноетичний може використовуватися у психології і стосується розумової (інтелектуальної) сфери людського життя (або раціонального), а не почуттів: фр. “l'aspect purement intellectuel de la vie psychique”.

Вчений наводить навіть визначення ноєми в лінгвістичному аспекті, зіставляючи її з поняттям семи. В його тлумаченні ноєма – частинка (фігура) з найпростішим первинним значенням, абстрактна й універсальна, яка входить до складу «поєміє», або кінетичної і/або динамічної групи, що є основою для лінгвістичної категоризації: (фр. *Un poème est une figure de sens élémentaire, abstraite et universelle, faisant partie d'une «poémie», ou ensemble cinétique et/ou dynamique sous-tendant les catégorisations linguistique»*) [16, с. 14]. Потьє наводить приклад зі словами «Jument-cheval» (кобила–кінь). Головним критерієм під час зіставлення цих іменників стає опозиція самка–самець (jument-cheval) (кобила–кінь), тобто стать. На думку Потьє, саме стать є ноємою, адже належить до звичної людської необхідності такого поділу [17, с. 67].

Дослідник також пояснює термін «ноєматика» (фр. «la poématique»), який використовується для позначення сукупності концептуальних елементів і їхніх зв'язків. Таке зауваження є необхідним інструментом для опису основного функціонування семантики мов [17, с. 67]. За словами Потьє, пояснення сем на рівні загальновідомих тлумачень, як у прикладі з дієсловом «сідати» (де сідати – означає перейти з позиції стоячи в позицію сидячи), повинно насамперед цікавити власне сферу ноєматики «la poématique», яка тісно пов'язана з досвідом (у термінології Кебуладзе – «досвідчування»), що знову повертає нас у феноменологію.

Російська дослідниця Л. Гоготішвілі, як і французький вчений Б. Потьє, вважає ноєматику близькою до семантики [3, с. 483]. Цікавою є паралель, проведена вченою між міркуваннями Бахтіна про тональність і тематичність та ноєтикою і ноєматикою відповідно [3, с. 487]. Л. Гоготішвілі говорить і про семантизовані й несемантизовані форми передачі ноєтичного змісту, і про феноменологічну інверсію. На її думку, ноєтичний зміст неможливо відділити від ноєматичного змісту і семантики. Наведений приклад: «Печален я: со мною друга нет» демонструє феноменологічну інверсію. На її думку, «відчувати печаль «транспонується в семантизовану ноєму акту говоріння – «я в печалі». «Відсутність друга» – ноєма певного акту свідомості теж передана семантично (зі мною немає друга)» [3, с. 493]. До несемантичних форм вираження ноєтичного акту дослідниця зараховує інтонацію, модальність, оцінку тощо [3, с. 494]. Ми виокремили також ідею дослідниці про нашарування (накладання) ноєз і пояснення об'ємного ноєтичного зображення, яке можливе за умови, наприклад, нашарування зорової і слухової ноєз [3, с. 507].

Якщо Б. Потьє говорить про ноєматику (фр. «la poématique») та її найменшу одиницю – ноєму – в контексті семантичних перспектив, то П. Вінклер вводить поняття ноєтики (фр: la poétique) як літературної філософії. Автор переконує, що «спосіб мислення роману» (фр. «mode de pensée du roman») є не що інше, як досвід свідомості (фр: *expérience de conscience*). На його думку, літературні жанри взагалі варто сприймати як такий собі «спосіб думати» (фр: «manière de penser»), а інтригу і зображення (відтворення) – як два найважливіші виміри ноєтики літературного твору [20]. Доповнимо згадані міркування зауваженням української вченої Бовсунівської Т.В, яка говорить про «ноєтичну свідомість» у контексті літературних досліджень. Учена вважає ноєтичну свідомість пов'язаною «з так званою семантичною пам'яттю, тобто знанням про світ і про факти світу, і не обов'язково пов'язаною з особистим досвідом» [1, с. 58].

Про ноєтику згадує також французький лінгвіст Ж. Моліньї. Для нього це поняття входить до трискладової системи змісту будь-якого лінгвістичного об'єкта, де ноєтика відповідає за концептуально-раціональне; етика співвідноситься з моральним і культурним аспектами, а тиміка (від фр: *thymique*) стосується настрою і поведінки [15, с. 74].

Літературознавці ж, спираючись на твердження Е. Гусерля, поділяють його міркування, що кожен акт сприйняття схоплює і сприймає предмет у різний спосіб, тому вважають одне з таких часткових сприйняттяв ноєзою, а загальне – ноємою [13, с. 276]. Часткове сприйняття працює як перший (початковий) елемент опису, а лінгвістичне вираження ноєтичного сприйняття взагалі дає можливість побачити сутність феномену [13, с. 277]. До того ж дослідник частково продемонстрував ноєтико-ноєматичну кореляцію на прикладі уривку з роману Роб-Гріє «Ревнощі» [13].

Досліджуючи художній досвід у межах феноменологічної традиції, В.Л. Лехцієр зауважує, що спершу сама річ «кидається в очі». Зі слів ученого розуміємо, що цілісний вигляд речі вибудовується нею в численних варіаціях. Зміст речей переживає процес становлення, мусить сформуватися, бо ніколи не є вже готовим, даним. Дуже важливим і доречним для дослідження творів «Нового роману», на нашу думку, є зауваження автора про те, що річ у розгортанні художньої теми твору актуалізується у своїх виглядах (ликах), і цей принцип автор називає *pars pro toto* (частина замість цілого), адже в художньому переживанні частина провокує актуалізацію цілого. Таке зауваження є вартісним для дослідження художніх творів, і сам автор визначає принцип *pars pro toto* принципом метонімії і «художній досвід є метонімічним» [7, с. 71]. Дослідник зазначає, що «метонімічно представлена річ є обов'язковою, але не вичерпною ноємою художнього досвіду» [7, с. 71].

З наведених тверджень розуміємо, що поняття ноєзи і ноєми відображають два полюси, що нагадають відношення між цілим і частиною, загальним і частковим.

Для ілюстрації викладених теоретичних міркувань представимо ноєтико-ноєматичну кореляцію на прикладі уривку з роману А. Роб-Гріє «В лабіринті».

[...] *Je vais aller voir», dit le soldat*

Il se met en route aussitôt, d'un pas vif, en prenant au plus court. Le décor qu'il traverse n'est plus celui de la grande ville symétrique et monotone [...]

Les maisons sont basses, d'un style démodé, vaguement baroque, surchargées d'ornements en volutes, de corniches à bas-relief, de colonnes aux chapiteaux ciselés encadrant les portes, de balcons à consoles sculptées, de ferronneries ventruées et compliquées servant de garde-fous. Cet ensemble est à peu près en harmonie avec les lampadaires qui s'élèvent au coin des rues, anciens becs de gaz transformés, composés d'une colonne en fonte élargie à la base et supportant à trois

mètres du sol un édifice en forme de lyre à cornes enroulées auxquelles est suspendu le globe contenant grosse ampoule électrique. La colonne elle-même n'est pas unie, mais ceintes au contraire de multiples anneaux, de forme et de taille variées, soulignant à diverses hauteurs des changements de calibre, des évasements, des constrictions, des renflements en boule ou en fuseau: ces anneaux sont particulièrement nombreux vers le sommet du cône qui constitue le pied du système; autour de ce cône serpente une guirlande de lierre stylisé, moulé dans le métal, qui se reproduit, identique, sur chaque réverbère [18, c. 183-184].

Ще до того, як читач ознайомиться з найдрібнішими деталями декору, ми звернемо увагу на те, що солдат пускається в дорогу, минаючи міський пейзаж, декор, щоби щось побачити (*Il se met en route, il traverse le décor, je vais aller voir*). У такому переліку ми вважаємо ноетичним актом прагнення побачити (*je vais aller voir*), що тотожне ноємі – розпочати дорогу і минати одну за одною будівлі. Такий приклад яскраво демонструє ідею, висловлену Л. Гогітшвілі, про феноменологічну інверсію. Дієслово «бачити» (*voir*), або ж зорова ноєза, відповідає акту свідомості і отримує своє семантичне обрамлення – я піду подивлюсь (*je vais aller voir*). Відповідно, фраза – *il se met en route, il traverse le décor* – стає мовним вираженням акту свідомості.

Важливо зазначити, що під час розгортання опису ноетичним актом виступає також момент оцінки, порівняння. Наратор ґрунтує свою думку на пригадуванні того, що він бачив попередньо, і це дозволяє йому фіксувати, що декор міста вже не є таким монотонним і симетричним, актуалізуючи такі ноєми, як будинок, ліхтар. Читач дізнається, що будинки збудовані в давно вже застарілому бароковому стилі (*Les maisons d'un style démodé, vaguement baroque*). Але така інформація не змінює того факту, що до сприйняття читача представлено лише фасад будинку; на це вказує нагромадження деталей-прикрас: закручених орнаментів (*ornements en volutes*), карнизів (опуклих частин, що прикрашають у вигляді вінця будівлю) з барельєфами (*corniches à bas-relief*), колон з вирізьбленими капітелями, що обрамлюють двері (*colonnes aux chapiteaux ciselés encadrant les portes*), балконів з опорами (консолями), прикрашених випуклими металевими орнаментами (*balcons à consoles sculptées, de ferronneries ventruées et compliquées servant de garde-fous*). Зазначені архітектурні деталі для опису будинку вписуються в тлумачення феноменологів про «вимкнення природньої настанови» (Про що ми говорили попередньо).

Одразу після опису будинків увагу читача затримує опис вуличного ліхтаря, який, на нашу думку, виступає такою ноємою. Читач дізнається, що ліхтарі височіють на розі вулиць і є давніми й видозміненими газовими ліхтарями (*les lampadaires qui s'élèvent au coin des rues, anciens becs de gaz transformés*). Таке зауваження змушує читача звернутися до власної системи знань, а це актуалізує ноетичний акт пригадування, спогаду, що перегукується з твердженням Т. Бовсунівської про «ноетичну свідомість». Автор у творі одразу ж додає, що вся сукупність будинків є в гармонійному поєднанні з вуличними ліхтарями (*Cet ensemble est à peu près en harmonie*). Такий опис, на нашу думку, теж вписується в ноетичний акт, передаючи певне переживання, оцінку.

Крім цього, можемо виділити кілька деталей, на які автор звертає увагу читача, а саме – ніжка (*une colonne*), скляний ковпак (*globe*), лампочка (*grosse ampoule électrique*), що дають можливість вималювати у нашій свідомості ліхтар. Зауважимо, що даний приклад не вписується в так зване метонімічне представлення речі, про яке говорить Лехцієр. У нашому прикладі про ліхтар (*lamadaire*) автор спершу представляє його читачеві як цілісну річ, назвавши її ліхтарем (*lamadaire*). Розгортаючи опис, автор детально називає частинки, з яких складається цей предмет. Автор виділяє чавунну ніжку, розширену внизу (*colonne en fonte élargie à la base*), яка підтримує на відстані 3 метрів ліроподібну споруду із завитками (*supportant à trois mètres du sol un édifice en forme de lyre à cornes enroulées*), до яких прикріплений скляний ковпак із великою лампочкою (*suspendu le globe contenant grosse ampoule électrique*). Ніжка прикрашена численними кільцями різної форми і величини (*ceintes au contraire de multiples anneaux, de forme et de taille variées*), привертаючи на різній висоті увагу до зміни розміру (*à diverses hauteurs des changements de calibre*), розширення (*des évasements*), звуження (*des constrictions*), випуклості з потовщенням усередині (*des renflements en boule ou en fuseau*). Навколо підніжжя конуса, що є основою цієї системи, в'ється пліт, вилитий з металу, який до того ж повторюється на інших ліхтарях (*autour de ce cône serpente une guirlande de lierre stylisé, moulé dans le métal, qui se reproduit, identique, sur chaque réverbère*). У наведеному уривку ми виділили також три синоніми, що позначають «appareil d'éclairage» (пристрій для освітлення). Відповідно до твердження Б. Потьє, саме цей вираз – ноєма.

Отож, проведений аналіз підтверджує і пояснює крізь призму феноменології схильність А. Роб-Гріє до частого візуального змалювання дійсності, що у даному випадку ілюструє зорову ноєзу. Ця ноєза може актуалізовуватися в численних ноємах і, таким чином, дозволяє бачити речі та предмети в різних виглядах чи ликах.

Висновки:

1. Тлумачення ноєзи і ноєми, висловлені феноменологами, дозволяють краще пояснити численні описи у творі А. Роб-Гріє, які констатують присутність того чи іншого об'єкта з детальною візуалізацією.

2. Поняття ноєзи і ноєми, зародившись у рамках філософії як два полюси інтенційної спрямованості свідомості, були запозичені мовознавцями і літературознавцями. Поняття ноєми та ноєматики деякі вчені тісно пов'язують із семантикою або виділяють ноєму художнього досвіду, тобто метонімічно представлену річ. Інші розділяють думку філософів про «часткове» і «загальне» сприйняття або більше значення для літературознавства вбачають у понятті ноєтики, що розглядається як літературна філософія і елемент змісту будь-якого лінгвістичного об'єкта відповідно.

3. На прикладі уривку з роману А. Роб-Гріє ми прослідкували мовне вираження ноєтико-ноєматичної кореляції. Спираючись на ці два поняття, ми показали, як оповідач і читач можуть разом зупинитися на одних і тих самих деталях та формувати у свідомості власний цілісний образ того чи іншого предмета, речі.

Література:

1. Бовсунівська Т.В. Амнезія і пам'ять у «Французькому романі» Фредеріка Бегбедера. Літературознавчі студії. 2015. Вип. 43 (1). С. 52–62. URL: http://philology.knu.ua/files/library/lit_st/43-1/9.pdf
2. Гаєвська С. Феноменологічно-екзистенційні підходи до проблеми специфіки людського буття. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: «Філософія». 2012. Вип. 10. С. 141–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoafs_2012_10_16
3. Гогтишвили Л.А. Непрямое говорение. М.: Языки славянских культур, 2006. 720 с.
4. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.
5. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. Вид. 3-є; відп. ред. А. Лой. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2017. 280 с.
6. Кузик Н.Ю. Поняття «речевість» як новий спосіб організації та відтворення навколишнього світу в художній літературі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: «Філологія». 2016. Т. 2. № 25. С. 68–71.
7. Лехциер В. Это не трубка – это сигарета: четыре перекура по поводу простых и непростых вещей. *Mixtura verborum: сила простых вещей: сб. ст.; под общ. ред. С.А. Лишаева. Самара: Самар. гуманит. акад., 2007. С. 63–76.* URL: http://www.phil63.ru/files/mix_07_005.pdf
8. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття; пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенка. К.: Український Центр духовної культури, 2001. 552 с.
9. Célis R., Burri S. Introduction à la phénoménologie. URL: https://www.unil.ch/files/live/sites/philofiles/shared/enseignement/support_de_cours/Cours-Celis-10-11/Intro_Phenomenologie_19.10.pdf
10. Franck T. Lecture phénoménologique du discours romanesque. Limoges: Éditions Lambert-Lucas, 2017. 288 p. URL: https://www.unil.ch/files/live/sites/philofiles/shared/enseignement/support_de_cours/Cours-Celis-10-11/Intro_Phenomenologie_19.10.pdf
11. Le Grand Robert de la langue française: deuxième édition: en 6 volumes / dirigée par Alain Rey. Paris: Dictionnaire le Robert, 2001. 2230 p.
12. Luciana Cesconetto Fernandes da Silva. La dualité “interieur-exterieur” dans le travail de l’acteur à la lumière de la psychologie phénoménologique de Jean-Paul Sartre. Musique, musicologie et arts de la scène. Université de la Sorbonne nouvelle. Paris III, 2010. URL: <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01334733/document>
13. Machado Roberto Pinheiro. Phenomenology from Robbe-Grillet to Julio Cortázar: An Essay on the Poetics of Presence. Canadian Review of Comparative Literature. 2015. Vol. 42. № 3. P. 271–294. URL: <https://journals.library.ualberta.ca/crcrl/index.php/crcrl/article/viewFile/27773/20334>
14. Meretoja H. The Narrative Turn in Fiction and Theory. The Crisis and Return of Storytelling from Robbe-Grillet to Tournier. New York: Palgrave Macmillan, 2014. 282 p.
15. Molinié G. Doxa et légitimité. Langage. 2008. Vol. 170. № 2. P. 69–78. URL: <https://www.cairn.info/revue-langages-2008-2-page-69.htm>
16. Pottier B. Représentations mentales et catégorisations linguistiques. Louvain-Paris: Editions Peeters, 2000. 315 p.
17. Pottier B. Théorie et analyse en linguistique. Paris: Hachette. 1987. 244 p.
18. Robbe-Grillet A. Dans le labyrinthe. Paris: Les Éditions de Minuit, 1959. 221 p.
19. Robbe-Grillet A. Pour un nouveau roman. Paris: Les Éditions de Minuit, 1963/2013. 183 p.
20. Vinclair P. Éléments pour une noétique du roman. *Methodos*, 2015. № 15. URL: <http://journals.openedition.org/methodos/4194>

Анотація

Н. КУЗИК. ФЕНОМЕНОЛОГІЧНЕ ТЛУМАЧЕННЯ НОЕТИКО-НОЕМАТИЧНОЇ КОРЕЛЯЦІЇ ТА СПОСОБИ ЇЇ ВИРАЖЕННЯ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

У дослідженні опрацьовано погляди філософів, мовознавців і літературознавців щодо понять «ноеза» і «ноема». У статті з'ясовано, що ці філософські поняття лише частково розглядалися в лінгвістичних студіях. Крізь призму феноменологічних та мовознавчих тлумачень зроблено спробу пояснити мовне представлення ноетико-ноематичної кореляції в художньому творі. Така взаємопов'язаність двох понять є невід'ємним елементом аналізу зображення дійсності у творах представників «нового роману».

Ключові слова: ноеза, ноема, новий роман, речевість.

Анотация

Н. КУЗИК. ФЕНОМЕНОЛОГИЧЕСКОЕ ТОЛКОВАНИЕ НОЭТИКО-НОЭМАТИЧЕСКОЙ КОРЕЛЯЦИИ И СПОСОБЫ ЕЕ ВЫРАЖЕНИЯ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ

В исследовании анализируются взгляды философов, языковедов и литературоведов относительно понятий «ноэза» и «ноэма». В статье установлено, что эти философские понятия лишь частично рассматривались в лингвистических исследованиях. Сквозь призму феноменологических и языковедческих толкований сделана попытка объяснить языковое представление ноетико-ноематичной корреляции в художественном произведении. Такая взаимосвязь двух понятий является неотъемлемым элементом анализа отображения действительности в произведениях представителей «нового романа».

Ключевые слова: ноэза, ноэма, новый роман, вещьность.

Summary

**N. KUZYK. PHENOMENOLOGICAL TREATMENT OF NOETIC AND NOEMATIC CORRELATION
AND THE WAYS OF THEIR DEFINITION IN FICTION**

Such notions as intentionality, experience, perception and also noesis and noema have acquired a specific meaning in the fiction and critics of XX century through the prism of phenomenological recommendations. Two terms – noesis and noema have been borrowed from ancient Greek and are applied to define different poles of intentional direction of consciousness. As philosophers claim, our perception of reality is possible exactly owing to a noetic and noematic correlation.

Noema and noesis as well as their derivatives – noematics and noetics were introduced into linguistic research only at the end of XX century. Though the terms have not become the object of further research, nevertheless such scholars as B. Potye, J. Molinyii, P. Vinkler, T. Bovsunivska, L.Hohotishvili, V. Lehtsier have dedicated a lot of works to these matters. Some of them attach noematics with semantics; others see literature philosophy in noetics. There is also an idea to share the thought of philosophers about partial and general perception.

Taking into consideration the treatment of philosophers and scholars we have analyzed a linguistic definition of noetic and noematic correlation in fiction on the example of the abstract of the novel by A. Robbe-Grillet “In Labyrinth”. The research under consideration proves and explains the inclination of A. Robbe-Grillet to a partial visual reality depiction which illustrates a vision noesis in this case. This noesis may be actualized in numerous noemas and this way it helps to see the things and objects from different angles.

Key words: noesis, noema, New Novel, thingness.